

ÚVOD

Z rôznych informačných zdrojov sa takmer každý deň dozvedáme o rozličných prírodných, spoločenských, politických a hospodárskych mimoriadnych udalostiach. Tieto negatíva spôsobené aktivitou človeka a prírody sú zdrojom pohrôm, kríz, alebo katastrof, ktoré sa viac či menej odrážajú vo vývoji ľudstva a pôsobia nielen na človeka, jeho zdravie a majetok, ale aj na životné prostredie a na ekonomiku štátu.

Životné prostredie a človeka ovplyvňujú prírodné faktory (kozmicke vplyvy, vlastnosti atmosféry, klimatické zmeny, tektonické javy, prirodzená rádioaktivita prostredia a biologické faktory) a antropogénne faktory (spôsob a objem čerpania prírodných zdrojov, množstvo a spôsob ich emisie do prostredia, zásahy do krajiny, vnášanie cudzorodých látok a zavádzanie cudzích alebo vytvorených organizmov do ekosystémov). Stretávame sa s takými pojmi ako sú: **katastrofa, kríza a pohroma**.

Negatívne vplyvy na prostredie sa postupne stali globálnym problémom. Zmeny v prostredí pôsobia na ľudský organizmus, na celkový spôsob života, stávajú sa rozhodujúcim činiteľom pre budúci vývoj ľudskej spoločnosti. Je preto najvyšší čas, aby si ľudia uvedomili svoju podstatu, svoje skutočné ľudské potreby a možnosti a využívali vlastný rozum pre svoj prospech.

K ochrane pred akýmkoľvek katastrofami, vrátane prírodných, musí človek pristupovať aktívne, musí získavať čo najviac poznatkov o príčinách ich vzniku, maximálnej eliminácii následkov na človeka a životné prostredie. Aby následky na obyvateľstvo Slovenska boli čo najmenšie, musia byť na riešenie krízových situácií, vznikajúcich aj pôsobením účinkov prírodných katastrof, dokonale pripravení odborníci.

Na Slovensku bola prijatá Bezpečnostná stratégia, ktorá musí zabezpečiť určitú úroveň bezpečnosti štátu vyčlením síl a prostriedkov pre prevenciu, zmiernenie alebo úplné odstránenie následkov konkrétnych krízových situácií, čím chráni životy svojich občanov, ich majetok a životné prostredie. Pre množstvo problémov, ktorým musí štát alebo občania štátu čeliť bol vyčlenený osobitný druh manažmentu bežne nazývaný ako krízový manažment. Súčasťou systému krízového manažmentu štátu je presné určenie kompetencií a vzájomných väzieb medzi ústrednými orgánmi štátnej správy a orgánmi regionálnej a miestnej samosprávy.

Jedným z efektívnych krokov k lepšej identifikácii a zhodnoteniu možných rizík na určitom území je spracovanie v konkrétnom dokumentu, ktorý vydáva Odbor krízového

riadenia obvodného úradu daného územného celku a nazývame ho *Analýza územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí*.

Cieľom tejto práce bolo zistiť a vyhodnotiť vznik možných mimoriadnych udalostí územia mesta Holíč na základe dokumentácie súvisiacej s touto problematikou a taktiež zhodnotiť súčasné vypracúvanie analýzy územia, ktoré vyplýva zo zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva.

1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

1.1 Základné termíny a ich pojmy na úseku krízového manažmentu

Základné termíny, ktorými v právnom prostredí SR popisujeme skutočnosti, ktoré sa odlišujú od plánovaných, rutinných javov a procesov ohrozujúcich základné hodnoty spoločnosti (človek, materiálne hodnoty, životné prostredie, kultúrne pamiatky, atd.), sú **mimoriadne udalosti a krízové situácie**. Medzi týmito dvoma termínmi nie je možné jednoznačne stanoviť hranicu, avšak z ich charakteru môžeme prijať zovšeobecnenie, že mimoriadne udalosti môžu predstavovať spúšťací mechanizmus krízových situácií **Šimák, L. a kol. (2007)**

Problematika *riešenia mimoriadnych udalostí* je stanovená zákonom NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, ale aj ďalšími zákonmi a nižšími právnymi predpismi.

Podľa **Poledňáka, P. (2006)** sú základné pojmy na úseku krízového manažmentu definované takto:

Mimoriadna udalosť (emergency event) je závažná, časovo ťažko predvídateľná a priestorovo ohraničená príhoda spôsobená vplyvom živeľnej pohromy, technickej alebo technologickej havárie, prevádzkovej poruchy, prípadne úmyselného konania človeka, ktorá vyvolala narušenie stability systému alebo prebiehajúcich dejov a činností, ohrozuje životy a zdravie osôb, hmotné a kultúrne statky, či životné prostredie.

Mimoriadna udalosť je

- živeľná pohroma,
- havária,
- katastrofa,
- teroristický útok.

Živeľná pohroma (natural disaster) je mimoriadna udalosť vyvolaná ničivými prírodnými silami, v ktorej dôsledku sa uvoľňujú kumulované energie a hmoty, prípadne pôsobením nebezpečných látok, alebo iných ničivých faktorov majúcich negatívny vplyv na človeka, zvieratá, materiálne hodnoty a životné prostredie.

Živeľné pohromy sú najmä

- povodne a záplavy,
- krupobitia,
- následky víchrice,
- zosuvy pôdy,
- snehové kalamity a lavíny,
- rozsiahle námrazy,
- zemetrasenia.

Havária (accident) je mimoriadna udalosť spôsobená prevádzkou technických a technologických zariadení a stavieb v dôsledku narušenia prevádzkového procesu a následného úniku nebezpečných látok do okolia a vznik iných ničivých faktorov, ktoré majú negatívny vplyv na životy a zdravie ľudí, na majetok, zvieratá a životné prostredie.

Havárie sú najmä

- požiare a výbuchy,
- úniky nebezpečných látok, prípravkov a odpadov, ropných produktov s následnými kontaminovaním územia, ovzdušia, vodných tokov, zdrojov pitnej vody a podzemných vôd,
- poškodenie vedení rozvodných sietí ich zariadení a diaľkovodov.

Katastrofa (disaster, catastrophe) je mimoriadna udalosť veľkého rozsahu vznikajúca v dôsledku kumulácie ničivých faktorov živeľnej pohromy alebo havárie, ktorá má závažné priame následky na obyvateľov, materiálne hodnoty, životné prostredie, prípadne aj na fungovanie verejnej správy.

Katastrofy sú najmä

- veľké letecké, železničné, lodné a cestné nehody spojené s požiarimi, prípadne s únikom nebezpečných látok,
- havárie jadrových zariadení,
- porušenie vodných stavieb.

Teroristické útoky sú napadnutia objektov sústredujúcich spravidla väčšie množstvo osôb s cieľom spôsobiť straty na životoch, zdraví a majetku, spôsobiť strach a paniku obyvateľstva. Na teroristické útoky môžu byť použité chemické a rádioaktívne látky, klasické, biologické a jadrové prostriedky.

Podľa **Šimáka, L.** (2007) sú **všeobecné faktory mimoriadnej udalosti** javy, ktoré ju popisujú a sú pre ňu charakteristické z hľadiska príslušného subjektu:

- dôsledok vzniku MU
- príčina vzniku MU
- čas vzniku MU
- dĺžka trvania MU (krátkodobá, dlhodobá, strednodobá)
- doba vzniku MU (deň, noc, ročné obdobie)
- priestor vzniku MU (vnútorné alebo vonkajšie podmienky)
- úroveň informovanosti o vzniku MU
- intenzita MU – veľkosť pôsobenia deštruktívnej sily
- riziko vzniku MU

Riešenie krízových situácií je uzákonené v ústavnom zákone č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase

- vojny,
- vojnového stavu,
- výnimočného stavu,
- núdzového stavu.

Mimoriadna situácia sa môže vyhlásovať podľa zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva. Mimoriadnou situáciou sa rozumie obdobie ohrozenia alebo pôsobenia následkov MU na život, zdravie alebo majetok a zároveň sa vykonávajú opatrenia na záchranu života, zdravia a majetku a znižovania rizík a ohrozenia v tomto období. Mimoriadnu situáciu môže vyhlásiť

- obec,
- obvodný úrad,
- krajský úrad,
- vláda SR.

Kríza (K) je okamžik alebo časový úsek, po ktorom nasleduje zásadná zmena vo vývoji deja, procesu, systému. Je to zložitý, ťažko prekonateľný a nebezpečný stav alebo priebeh dejov v živote spoločnosti, v prírode, v činnosti technických prostriedkov a v technických procesoch, ktorého negatívne dôsledky môžu vážne ohroziť ich funkciu, prípadne i existenciu **Šimák, L. a kol.** (2007).

Krízová situácia (KS) je taký časovo a priestorovo vymedzený alebo ohraničený priebeh javov a procesov po narušení rovnovážneho stavu spoločenských, prírodných a technologických systémov a procesov, v dôsledku ktorých sú ohrozené životy ľudí, životné prostredie, ekonomika, duchovné a hmotné hodnoty štátu alebo regiónu a jeho obyvateľov a môže byť narušené fungovanie inštitúcií verejnej moci **Šimák, L. a kol.** (2007).

Krízový stav (KSt) je právny stav vyhlásený kompetentným orgánom verejnej správy na určitom území na riešenie krízovej situácie v priamej závislosti od jej charakteru a rozsahu (vojna, vojnový stav, výnimočný stav, núdzový stav). Je spojený so zlyhaním všeobecne platných postupov, nástrojov a mechanizmov riadenia a s potrebou aplikovania zásad krízového riadenia vrátane dočasného obmedzenia základných práv a slobôd **Šimák, L. a kol.** (2007).

1.2 Pôsobnosť a úlohy krízového manažmentu vo verejnej správe

Záver 20. storočia priniesol tendenciu oslabovania silových konfrontačných prístupov v procese dosahovania požadovanej úrovne bezpečnosti štátov a ich postupné nahradzovanie kooperatívnymi prístupmi, no na druhej strane je pre koniec druhého tisícročia charakteristický obrovský nárast nevojenských ohrození, ktorých negatívne pôsobenie na spoločnosť je nutné komplexne riešiť. Bezpečnosť štátu sa začala chápať komplexne ako účelné prepojenie roviny politickej, vojenskej, hospodárskej, ale tiež úseku vnútorného poriadku a ochrany obyvateľov v akejkoľvek krízovej situácii. Je teda nevyhnutné správne identifikovať záujmy spoločnosti, všeobecné bezpečnostné riziká a z nich vyplývajúce ohrozenia.

Uvedené skutočnosti nútia ľudstvo hľadať cesty, ktoré by mali čo najuniverzálnejší charakter, a pritom boli dostatočne účinné v procese prevencie krízových javov i pri ich riešení. Jednou z takýchto ciest je krízový manažment, ktorý sa stal súčasťou širokého manažérskeho prostredia **Gozora, V a kol.** (2007).

1.2.1 Vzťah verejnej správy a krízového manažmentu

Podľa **Gozoru, V.** (2000) je *správa* činnosť vykonávaná štátnymi a verejno-právnymi orgánmi ako aj súkromno-právnymi subjektmi, ktoré sú viazané platnou legislatívou, právnymi normami, vykonávacími predpismi a nariadeniami.

Špecifickou súčasťou správy sú *verejná správa* a *súkromná správa*, ktoré sa od seba odlišujú v právnej viazanosti nositeľa správy a v cieľoch, ktoré majú byť dosiahnuté výkonom správy.

Verejná správa súhrn inštitúcií, metód, opatrení a nástrojov smerujúcich k regulácii a cieľovému zameraniu spoločensko-hospodárskeho mechanizmu v krajine. Ďalej uvádza, že verejná správa je úzko spätá s hospodárskou politikou a hospodárskymi možnosťami krajiny, či menšieho územného celku, bez ktorých nemôže existovať **Gozora, V.** (2000).

Verejnú správu, ktorá je vykonávaná ako prejav výkonnej moci v štáte a správa verejných záležitostí, je možné podľa **Šimáka, L.** (2004) rozčleniť:

a) z funkčného hľadiska :

- **štátna činnosť** (popri zákonodarnej a súdnej) výkonnej a nariaďovacieho charakteru,
- **neštátna činnosť** verejnoprávnych inštitúcií podliehajúca štátnemu dozoru,
- **samosprávna činnosť** územnej a záujmovej samosprávy,

b) z inštitucionálneho hľadiska :

- **štátne orgány**
  - ústredné orgány štátnej správy,
  - miestne orgány štátnej správy (všeobecnej, špecializovanej)
- **verejnoprávne subjekty**
  - samosprávne
    - územnej samosprávy
    - záujmové združenia
  - nesamosprávne

Tab. č. 1 Vzťah štátu a verejnej správy v SR

<p>Sústava vzťahov v štáte (politické, ideologické, právne, občianske, bezpečnostné, výrobné, spotrebné, kultúrne,...)</p>	<p>Štátne orgány, samosprávne, politické a iné orgány (verejná správa v širšom zmysle)</p>	Zákonodarná moc		Národná rada SR	1	
		Súdna moc		Ústavný súd		2
				Súdy	civilné	3
					vojenské	4
				Prokuratúra	civilná	5
					vojenská	6
				Výkonná moc		Prezident SR
		Vláda SR				8
		<p>Verejná správa (v užšom zmysle)</p>	Orgány štátnej správy	Ústredné orgány		9
				Regionálna štátna správa		10
	Miestna štátna správa			11		
	Orgány samosprávy		Územná samospráva		12	
			Zaujmová samospráva		13	
	Verejné korporácie		Nezávislé orgány a organizácie		14	
	Poradné zbory	Volené alebo menované zbory		15		
	<p>Podnikateľské subjekty</p>	<p>Trhové vzťahy</p>	<p>Výroba, služby, financie, obchod</p>	Fyzické podnikateľské osoby	16	
				Právnické podnikateľské osoby	17	
			SBS			
<p>Občania</p>	<p>Občianske a ostatné vzťahy</p>	<p>Občianske aktivity</p>	<p>Fyzické osoby</p>	18		

Zdroj: Šimák, L. (2004)

Súčasťou verejnej správy je teda aj celý rad orgánov a špecializovaných pracovníkov, ktorých je možné zaradiť do krízového manažmentu. Okrem toho ďalšou rozsiahlou skupinou krízového manažmentu je krízový manažment vo výrobnjej sfére, doprave a spojoch, prípadne v niektorých službách **Tichý, M. (2006).**

V neposlednom rade sú súčasťou krízového manažmentu aj útvary a zariadenia ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov a záchranných organizácií, z ktorých majú rozhodujúce postavenie útvary hasičského a záchranného zboru vrátane záchranných brigád HaZZ.

Súčasný stav vo verejnej správe nesie stopy spoločenského zriadenia, ktoré na našom území pôsobilo skoro 50 rokov, ale aj zmien, ktoré sa uskutočnili v deväťdesiatych rokoch, no neboli vykonané systémovo. Nie ináč je tomu aj na úseku vnútornej bezpečnosti a poriadku v štáte, ochrany osôb a majetku a obrany, kde je nutné vykonať rad zásadných zmien **Mikolaj, J. a kol.** (2000)..

Novák, L. a Šimák, L. (2004) uvádzajú, že koncepcia decentralizácie a modernizácie verejnej správy SR rešpektuje súčasne vnútorné i vonkajšie podmienky a tiež dve rozhodujúce kritériá Európskej únie, ktorými je:

- subsidiarita,
- konkurenčné prostredie.

Uvedené kritériá je však možné na úseku krízového manažmentu aplikovať len čiastočne. Obrana štátu, ktorá patrí medzi kľúčové úlohy krízového manažmentu štátu z hľadiska jeho zabezpečovania, musí byť riešená centrálnymi orgánmi štátnej správy.

Rozhodujúce úlohy na tomto úseku plní

- MO SR,
- Generálny štáb Ozbrojených síl SR,
- príslušné ústredné orgány štátnej správy a orgány miestnej štátnej správy.

Časť kompetencií a úloh by v rámci procesu decentralizácie a modernizácie verejnej správy mala prejsť aj na orgány samosprávy vyšších územných celkov a na miestnu samosprávu. Spomínané kompetencie a úlohy na úseku obrany je nutné zakotviť aj do Ústavného zákona o bezpečnosti SR i do zákona o obrane.

V procese komplexnej reorganizácie verejnej správy má významné miesto využitie teórie i praktických nástrojov manažmentu. Z ekonomického pohľadu sa manažment podieľa na hospodárskej činnosti vo vnútri systému, ale ovplyvňuje aj hospodársku činnosť v okolitom prostredí (v štáte, kraji, okrese, rezorte,...). Z hľadiska riadiacich procesov je chápaný ako vedenie, t.j. správa vecí, objektov a javov na splnenie stanovených zámerov prostredníctvom konkrétnych ľudí **Šimák, L.** (2004).

Tab. č. 2 Prehľad inštitúcií a vzťahov vstupujúcich do krízového manažmentu

1	Národná rada SR		Ústava SR Zákon o bezpečnosti SR Zákony na ochranu človeka, hospodárstva a prírody	
	Výbor pre obranu a bezpečnosť		Legislatíva vzťahujúca sa k obrane, ochrane a bezpečnosti	
2-6	Súdna moc		Výkon súdnej moci počas krízových stavov	
7	Prezident SR		Hlavný veliteľ ozbrojených síl Vymenovanie členov BR SR	
8-9	BR SR	Úrad vlády SR Kancelária BR SR	MO, MV, MDPT, MH, MF, MŽP, MZV SR	
			Odbory krízového riadenia ministerstiev	
			Súčasť ozbrojených síl	Pozemné sily
				Sily výcviku a podpory
			Spravodajské služby (SIS, VOS, VSS)	
			Národný bezpečnostný úrad	
			Správa štátnych hmotných rezerv	
			Úrad jadrového dozoru	
Úrad bezpečnosti práce				
10	BRK	Sekretár BRK	Krajské riaditeľstvo PZ	
			Odbor krízového riadenia KÚ	
			UVS	
			Súčasť IZS	Policajný zbor
				H a ZZ
				Záchranná zdrav. pomoc
Súčasť ozbrojených síl				
11	BROb	Sekretár BROb	Okresné riaditeľstvo PZ	
			Odbor krízového riadenia ObÚ	
			Súčasť IZS	Policajný zbor
				HaZZ
				Záchranná zdrav. pomoc
Doplnkové sily a prostriedky IZS				
12	Krízové štáby a komisie		Výkonné prvky IZS	
13	Profesijné komory a stavovské združenia		Lekárska komora, Červený kríž.	
14	Nezávislé orgány a inštitúcie		NKÚ, NBS,	
	Výrobné a odborné organizácie		ZSR	
	Verejnoprávne mediálne prostriedky		SRo, STV	
	Ekonomicko-peňažné organizácie		Banky, sporiteľne, poisťovne	
15	Zdravotnícke organizácie		Štátne nemocnice a ústavy	
	Poradné orgány a zbory na všetkých stupňoch		Úsek obrany, ochrany a vnútornej bezpečnosti a poriadku,	
16-17	Oddelenie obrany, vnútorných vecí, OKM		Sily a prostriedky na riešenie krízových javov	
	Krízové štáby (štáby obrany)		SBS	
	Ochrana majetku v niektorých krízových situáciách			
18	Miesto v systéme obrany, ochrany a bezpečnosti		Branná povinnosť	
			Pracovná povinnosť	
			Dobrovoľná účasť	

Zdroj: Šimák. L. (2004)

Manažment verejnej správy zahŕňa komplex poznatkov a skúseností systému správy a ich využívanie na upevnenie postavenia štátu, zabezpečovanie zákonných potrieb obyvateľov a dosiahnutie požadovanej úrovne ich bezpečnosti a ochrany, ako aj ich majetku a majetku celej spoločnosti. Ochrana občanov i majetku je počas krízových situácií zabezpečovaná *systémom civilnej ochrany, požiarnou ochranou a integrovaným záchranným systémom*. Na tomto úseku je snaha prenášať časť zodpovednosti na občana, aktivity štátu a spoločnosti majú mať čoraz viac len podporný charakter **Gozora, V. a kol.** (2007).

Podľa **Šimáka, L. a Filipa, S.** (2007) je možné všeobecne tvrdiť, že manažment v správe a konkrétne vo verejnej správe sa podieľa na zvyšovaní účinnosti a efektívnosti práce systému, hlavne :

- formulovaním a dosahovaním cieľov správy,
- racionalizáciou funkcií správy,
- rozširovaním a skvalitňovaním informačnej základne,
- zvyšovaním úrovne rozhodovacích procesov,
- stimulovaním ľudí v pracovnom procese a zavádzaním priamych a nepriamych motivačných nástrojov,
- zlepšovaním kontrolnej činnosti,
- zrýchľovaním procesu správneho konania akéhokoľvek druhu.

Pôsobenie manažmentu na príslušný objekt vyzdvihuje najmä úroveň a všestrannosť informácií, ktoré sa priamo prenášajú do výberu najvhodnejších rozhodnutí. Umožňujú podrobne identifikovať problém, navrhovať alternatívne riešenia a v nadväznosti na ne prijímať odpovedajúce rozhodnutia. Vo verejnej správe i samotnom krízovom manažmente je prikladaný veľký význam práve informačným systémom, ich vytváraniu, prístupnosti dotknutým subjektom a hlavne previazanosti informačných systémov rôznych rezortov a orgánov počas krízových situácií **Šimák, L. a Filip, S.** (2007).

1.3 Analýza súčasného stavu vykonávania analýzy rizík vzniku mimoriadnych udalostí v územných obvodoch

1.3.1 Základné termíny a pojmy

Riziko (risk) je kvantitatívne a kvalitatívne vyjadrenie ohrozenia, stupeň alebo miera ohrozenia. Je to pravdepodobnosť vzniku mimoriadnej udalosti a jej dôsledok **Šimák, L.** (2005). Podľa toho či riziká vznikajú zámernou alebo nezámernou činnosťou človeka alebo sú vytvárané prírodnými javmi a procesmi nezávisle od vôle človeka, rozlišujeme *antropogénne riziká a prírodné riziká*.

Manažérstvo rizika (risk management) označuje logické a systematické metódy určovania súvislostí, identifikovania, analýzy, vyhodnotenia, zaobchádzania, monitorovania a oznamovania rizík súvisiacich s akoukoľvek činnosťou, funkciou alebo procesom, spôsobom, ktorý organizáciám umožní minimalizovať straty a maximalizovať príležitosti. Manažérstvo rizika sa zaoberá aj identifikáciou príležitostí, ako aj vylučovaním alebo znižovaním strát (STN 01 0380).

Analýza rizika (risk analysis) je jedným z najdôležitejších krokov manažérstva rizika, ktorého cieľom je oddeliť malé prijateľné riziká od veľkých rizík a poskytnúť údaje, ktoré by pomohli pri hodnotení rizík a zaobchádzaní s nimi. Analýza rizík zahŕňa posúdenie zdrojov rizík, ich následkov a odhadu vierohodnosti, s akou tieto následky nastanú. Môžu sa identifikovať faktory, ktoré ovplyvňujú následky a pravdepodobnosť ich vzniku **Filip, S.** (2001).

Hodnotenie rizika (risk evaluation) je súčasťou manažérstva rizika a jeho cieľom je porovnávanie výsledkov analýzy celkovej úrovne rizika s vopred stanovenými kritériami a stanovovanie poradia významnosti rizík pre bezpečnosť občana, majetku a územného obvodu **Filip, S.** (2001).

Analýza územia (analysis of region) je posúdenie nebezpečenstva pre prípad vzniku mimoriadnej udalosti s ohľadom na zdroje ohrozenia. Analýza územia sa vyhotovuje vo forme súboru dokumentov **Filip, S.** (2001).

1.3.2 Dokumentácia analýzy územia

Problematikou analýzy rizík územia na možný vznik MU sa vo verejnej správe zaoberajú orgány štátnej správy v rozsah a spôsobom stanoveným zákonom **NR SR č. 42/1994 Z. z.**

Podľa **Nováka a i.** (2005) súčasná analýza územia (kraja, obvodu) predstavuje komplexný dokument, ktorý popisuje konkrétne územie podľa vopred stanovených kritérií. Pozostáva z písomnej a grafickej časti, ktoré sa priebežne novelizujú podľa vývoja územia.

Analýza územia je vypracúvaná popisnou metódou jednotlivých krokov, ktorých cieľom je vykonať:

➤ **Charakteristiku územného obvodu**, ktorá obsahuje:

- geografickú charakteristiku územia,
- demografickú charakteristiku územia,
- ekonomickú, hospodársku a sociálnu charakteristiku územia.

➤ **Identifikáciu možných rizík na vznik MU a stanovenie pravdepodobnosti ich vzniku na danom území:**

- živelné pohromy
- havárie
- katastrofy

Táto časť dokumentu obsahuje deskripciu rizík ako možných zdrojov vzniku krízových javov na základe ich technologických, fyzikálno-chemických a biologických parametrov.

Tento dokument neobsahuje celý rad sociálnych a hospodárskych rizík, ktoré za určitých špecifických podmienok môžu vážne ohroziť bezpečnosť občanov, majetku aj ŽP v príslušných územných obvodoch.

➤ **Analýzu možných následkov mimoriadnych situácií**

Táto časť analýzy územia bezprostredne nadväzuje na predchádzajúcu časť. Identifikovaným možnostiam vzniku MU sa, na základe technických údajov, meraním a vyhodnotením, stanovuje rozsah možných následkov a celkový stupeň ohrozenia.

Záverečná časť dokumentu obsahuje analýzu síl a prostriedkov, ktoré je možné aktivovať v prípade vzniku MU na danom území. Ďalej obsahuje i prehľad technických prostriedkov, ich štruktúru a využiteľnosť pri obnove územia ako aj prehľad o materiálnych zdrojoch a zásobách, ktoré je možné použiť na obnovu postihnutého územia **Filip, S.** (2007).

1.3.3 Charakteristika území postihnutých mimoriadnou udalosťou

Podľa **Poledňáka, P.** (2006) sú územia postihnuté mimoriadnou udalosťou charakterizované nasledovne:

1) Územie postihnuté účinkami **živelnej pohromy** je charakterizované

- postihnutím veľkého počtu osôb, ktoré sú bez prístrešia a základných životných potrieb, šokované, zranené alebo usmrtené,
- zničením a poškodením budov, priemyselných objektov, mostov, narušením dopravy, zničením kultúrnych pamiatok a chránených prírodných útvarov,
- miestnymi a plošnými závalmi ulíc, poškodením pozemných komunikácií,
- poškodením rozvodných sietí a ich zariadení,
- vznikom požiarov,
- zatopením objektov a zaplavení rozsiahlych území,

- postihnutím veľkého počtu zvierat, zničením a narušením porastov, lesov a pôdy,
  - zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
  - celkovým narušením života, životného prostredia a obmedzením výroby.
- 2) Územie postihnuté účinkami *havárie* je charakterizované
- postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
  - zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení.
- 3) Územie postihnuté účinkami *katastrofy* je charakterizované
- postihnutím a ohrozením osôb, ovzdušia, zvierat, terénu, vody a potravín,
  - zhoršením hygienických podmienok, vznikom a šírením infekčných ochorení,
  - narušením chodu života, výroby a životného prostredia.
- 4) Priestor postihnutý účinkami *teroristického útoku* je charakterizovaný
- usmrtením, zranením a ohrozením veľkého počtu osôb,
  - kontaminovaním ovzdušia, vody, potravín a terénu,
  - vznikom paniky postihnutého i nepostihnutého obyvateľstva,
  - vznikom značných materiálnych škôd a strát a pod.

1.4 Počty mimoriadnych udalostí v Slovenskej republike

Sekcia krízového manažmentu a civilnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky zaznamenala v rokoch 2005, 2006 a 2007 niekoľko mimoriadnych udalostí a vyhodnotila ich nasledovne:

V priebehu roka **2005** bolo na národné kontaktné miesto civilnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nahlásených spolu **110 mimoriadnych udalostí**. Pri týchto mimoriadnych udalostiach zahynulo 10 osôb a 7 osôb sa ťažko zranilo. K najrozsiahlejším mimoriadnym udalostiam patrili povodne spôsobené topením sa snehových zásob ako i privalovými dažďami v Košickom, Prešovskom a Trenčianskom kraji, veľký lesný požiar (200 ha lesa - Vysoké Tatry), ako i snehová kalamita v oblasti Horných Kysúc.

Počas roka **2006** bolo úradu civilnej ochrany Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nahlásených spolu **123 mimoriadnych udalostí**. Pri týchto mimoriadnych udalostiach zahynulo 6 osôb. K najrozsiahlejším mimoriadnym udalostiam patrila snehová kalamita na

prelome roku 2005 a 2006, ktorá postihla územie banskobystrického, nitrianskeho, trnavského a žilinského kraja. Postihnutým krajom boli uhradené výdavky na záchranné práce a škody na majetku obcí vo výške 48 366 929,70 Sk. K ďalším rozsiahlejším mimoriadnym udalostiam zaraďujeme požiar vo firme Detox (škoda asi 10 mil. Sk), požiar vo výrobnej hale na výrobu nábytku v Topoľčanoch (škoda asi 38 mil. Sk), požiar vo firme Agil s.r.o Šaľa (škoda asi 10 mil. Sk), priedval rozbredlých nadložných hornín a vody do priestorov stenového porubu a následne do prístupových chodieb v Bani Nováky (4 mŕtvi) a požiar spoločného objektu skladu a predajne nábytku v Šali - firma Vesna SK s. r. o - škoda asi 5,3 mil. Sk.

Stála služba Sekcie krízového manažmentu a civilnej ochrany prijala v priebehu roka **2007** hlásenia o **120 mimoriadnych udalostiach** na území Slovenskej republiky. Pri týchto mimoriadnych udalostiach prišlo o život 15 osôb. K najrozsiahlejším mimoriadnym udalostiam v tomto roku patrí výbuch munície a následného požiaru v objekte Vojenského opravárenského podniku Nováky (marec 2007, 8 mŕtvych), okrem tejto havárie sem patrí i víchrica, ktorá postihla mesto Vysoké Tatry (január 2007), snehová kalamita na území Prešovského kraja ako i dôsledky búrky a víchrice na území Trenčianskeho kraja. Pri leteckom nešťastí malého dopravného lietadla zahynuli traja cudzí štátni príslušníci (december 2007). Dopravná nehoda medzi nákladným automobilom a autobusom na rýchlostnej komunikácii R1 v úseku na 143. km v smere Trnava – Nitra si vyžiadala 3 ľudské životy, 5 ťažko ranených a 17 ľahko ranených osôb.

Treba zdôrazniť, že na odstraňovaní následkov všetkých mimoriadnych udalostí sa podieľali Kontrolné chemické laboratóriá (KCHL) v spolupráci so zamestnancami odborov krízového riadenia obvodných úradov a krajských úradov, zložkami Hasičského a záchranného zboru, Policajného zboru, Horskej záchrannej služby, ako i ďalšími záchrannými organizáciami.

Záverom možno konštatovať, že dlhodobé úlohy, zamerané na prácu na prístrojovom vybavení KCHL sú plnené priebežne. Väčšina odborných úloh si však vyžaduje pracovať na jednak zložitých a už značne zastaraných analytických prístrojoch, ktoré vykazujú značnú poruchovosť, v dôsledku čoho sa predlžuje hlavne čas na splnenie úloh. Kvalitu a výkonnosť prác pri riešení následkov mimoriadnych udalostí je preto potrebné riešiť

nákupom nových prístrojov, prostriedkov a špeciálnej techniky, ktorá doteraz nebola zabezpečená z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Tab. č. 3 Počty a príčiny mimoriadnych udalostí v SR za roky 2005 – 2007

Mimoriadna udalosť	Príčiny mimoriadnej udalosti	Rok			Celkom
		2005	2006	2007	
Živelná pohroma	povodne a prietrže mračien	23	23	13	59
	veterné smršte, víchrice	-	2	7	9
	zosuvy pôdy	2	6	-	8
	snehové kalamity a lavíny	7	1	1	9
	rozsiahle požiare	-	-	2	2
	zemetrasenia	-	2	-	2
	celkom	32	34	23	89
Havária	požiare a výbuchy	2	4	18	24
	úniky nebezpečných chemic. látok a palív	11	15	21	47
	úniky rádioaktívnych látok	-	-	-	-
	prevádzkové havárie	6	-	-	6
	letecké nehody	-	-	1	1
	celkom	19	19	40	78
Katastrofa	-	-	-		
Teroristický útok	-	-	-		
Iná	59	70	57	186	
CELKOM	110	123	120	353	

Zdroj: <http://www.uco.sk/mu>

1.5 Kompetencie a úlohy obcí na úseku krízového riadenia vymedzené platnou legislatívou SR

Obec sa pri svojej činnosti na úseku krízového riadenia riadi zákonmi a nižšími právnymi normami, ktoré majú vytvárať priestor na prevenciu vzniku krízových javov a na ich optimálne riešenie.

Zákon NR SR č. 387/2002 o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu. Obec na svojom území:

- a) zriaďuje krízový štáb,
- b) koordinuje činnosť podnikateľov a PO pri civilnom núdzovom plánovaní,

- c) vykonáva opatrenia na riešenie krízových situácií,
- d) uskutočňuje civilné núdzové plánovanie,
- e) plní úlohy ustanovené vládou a v rozsahu určenom vládou aj ústredným krízovým štábom, krajským úradom a okresným úradom pri príprave na riešenie krízových situácií a pri ich riešení,
- f) vyžaduje poskytnutie pomoci od okresného úradu,
- g) zhromažďuje osobné údaje o počte osôb a totožnosti osôb na území obce a odovzdávajú zoznamy týchto osôb krízovému štábu príslušného okresného úradu,
- h) plní pri príprave na krízové situácie a pri ich riešení úlohy civilnej ochrany podľa osobitného predpisu.

Zákon NR SR č. 319/2002 o obrane Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov. Obec na úseku obrany štátu:

- a) vedie evidenciu PO , podnikajúcich FO a FO, ktorým môže byť v čase vojny alebo vojnového stavu uložená povinnosť poskytnúť ubytovanie určeným osobám,
- b) navrhuje územnej vojenskej správe nehnuteľnosti a vecné prostriedky na zabezpečenie úloh obrany štátu a vedie ich evidenciu,
- c) doručuje v čase vojny alebo vojnového stavu prostredníctvom FO vopred určených okresným úradom povolávacie rozkaz, rozhodnutia ObvÚ o poskytnutí ubytovania a o uložení pracovnej povinnosti,
- d) podieľa sa na zabezpečovaní prípravy a rozvoja obrannej infraštruktúry.

Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme v znení neskorších predpisov. Obec sa podieľa na činnosti IZS:

- a) prostredníctvom obecného hasičského zboru a obecnej pozície,
- b) prostredníctvom týchto zložiek poskytuje odbornú, zdravotnú a technickú pomoc v tiesni na základe vyzvania koordinačným strediskom alebo operačných strediskom tiesňového volania,
- c) orgánom IZS poskytuje informácie o vlastných silách alebo požiadavky o pomoc,
- d) vykonáva opatrenia na začlenenie do informačnej a komunikačnej siete IZS,
- e) podieľa sa na odbornej príprave IZS.

Podľa **zákona NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva** v znení neskorších predpisov plní obec celý rad úloh:

- a) spracúva plán ochrany obyvateľov, zoznamuje sa s havarijnými plánmi podnikov a prevádzok na svojom území a informuje obyvateľov o postupe pri mimoriadnej udalosti,
- b) koordinuje plnenie úloh v súčinnosti s podnikateľmi,
- c) uskladňuje, ošetruje a zabezpečuje výdaj prostriedkov individuálnej ochrany obyvateľom obce, pre ktorých tieto prostriedky nezabezpečujú iné PO alebo FO,
- d) podľa potreby určuje vhodné ochranné stavby použiteľné na verejné úkryty a zabezpečuje ich potrebné úpravy,
- e) varuje a vyzoomieva osoby nachádzajúce sa na území obce o ohrození a o mimoriadnej situácii a poskytuje im nevyhnutnú a okamžitú pomoc v núdzi spôsobenej mimoriadnou udalosťou, najmä prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc,
- f) zabezpečuje a riadi evakuáciu osôb a vytvára základné podmienky na poskytnutie núdzového ubytovania a stravovania postihnutých a evakuovaných osôb z iných obcí,
- g) vytvára podmienky na organizovanie jednotiek civilnej ochrany z radov dobrovoľníkov okrem vojakov v zálohe predurčených do vojenských doplnkov,
- h) zabezpečuje prípravu jednotiek civilnej ochrany obce a v spolupráci s inštitúciami s humanitným poslaním zabezpečuje prípravu občanov na sebaochranu a vzájomnú pomoc,
- i) vyhlasuje ohrozenie a režim života obyvateľov na území obce v prípade vzniku mimoriadnej udalosti a neodkladne o tom informuje okresný úrad alebo obvodný úrad,
- j) hospodári s pridelenými finančnými prostriedkami na civilnú ochranu,
- k) vedie evidenciu evakuovaných osôb a zoznamy evakuovaných osôb podliehajúcich brannej povinnosti s uvedením evakuačného miesta odovzdáva príslušnej vojenskej správe.

Ostatné zákony týkajúce sa problematiky sú :

- **zákon NR SR č. 27/1950 Z. z. o štátnej podpore pri živelných pohromách,**
- **zákon NR SR č.369/1990 Z. z. o obecnom riadení v znení neskorších predpisov,**
- **ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu,**
- **zákon NR SR č. 414/2002 Z. z. o hospodárskej mobilizácii.**

2 CIEĽ PRÁCE

Dôležitým aspektom pre výber témy bakalárskej práce bol najmä záujem nahliadnuť hlbšie do tejto problematiky a tým si zlepšiť všeobecný rozhl'ad i rozšíriť poznatky o meste Holíč v tomto smere.

Hlavným cieľom je identifikovať a zhodnotiť možné riziká vzniku mimoriadnych udalostí, či už prírodného alebo hospodárskeho charakteru, vyplývajúcich z analýzy územia mesta Holíč.

Druhotným cieľom je nájsť vhodné opatrenia a riešenia pre reguláciu alebo úplné zamedzenie vzniku mimoriadnych udalostí z hľadiska ochrany obyvateľstva a materiálnych škôd spôsobených týmito ničivými silami.

Táto problematika spadá do oblasti krízového manažmentu ústredných a miestnych orgánov štátnej správy v spolupráci s orgánmi samosprávy miest a obcí, ktoré poskytujú informácie pre dôkladné vypracovanie dokumentu *Analýza územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí*.

3 METODIKA PRÁCE

Predmetom skúmania záverečnej práce bol proces vypracúvania analýzy územia okresu Skalica. Keďže nám však nebola poskytnutá originálna verzia analýzy územia vyhotovená Okresným úradom v Skalici, zamerali sme sa iba na analýzu územia mesta Holíč, kde sme vychádzali iba z poznatkov o danom meste a z príslušnej dokumentácie.

Subjektom skúmania bol teda územný obvod mesta Holíč.

Na vypracovanie záverečnej práce sme použili túto metodiku:

- Vyhľadanie vhodnej literatúry k danej téme a jej spracovanie formou rešerše.
- Štúdium literatúry a výber vhodných údajov týkajúcich sa danej problematiky.
- Dopĺňovanie informácií k téme z oficiálnej webovej stránky mesta Holíč.
- Vypracovanie metodiky práce.
- Analýza územia a identifikácia rizík vzniku mimoriadnej udalosti v meste Holíč.
- Určenie opatrení na reguláciu alebo úplné zamedzenie vzniku mimoriadnych udalostí na území mesta Holíč.

Materiálom pre spracovanie bakalárskej práce boli nasledovné zdroje:

- odborná literatúra,
- zákony NR SR týkajúce sa danej problematiky,
- dokumentácia mesta Holíč poskytnutá príslušným mestským úradom.

Zdroje sme čerpali z univerzitnej knižnice Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, z internetových stránok a z MsÚ Holíč. Zdrojmi tiež boli zbierky zákonov, médiá, dokumentácia mesta a osobná komunikácia s MsÚ Holíč.

Pri spracovávaní, vyhodnocovaní a interpretácii údajov sme využívali tieto metódy:

- 1) matematicko-štatistické metódy:
  - tabuľky
- 2) logické metódy:
  - analýzu, syntézu, indukciu, dedukciu, komparáciu a zovšeobecňovanie.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Geografická a demografická charakteristika územia

4.1.1 Poloha mesta Holíč

Mesto Holíč leží na Západnom Slovensku v regióne Záhorie, 88 km severne od hlavného mesta SR Bratislavy, v severnej časti Trnavského samosprávneho kraja, 72 km severozápadne od krajského mesta Trnava. Administratívne je začlenené v okrese Skalica, od okresného mesta je vzdialené 7 km juhozápadným smerom.

Mesto leží na severnej hranici Slovenska s Českou republikou, je vstupnou bránou z Českej republiky na Slovensko - hraničný prechod Holíč – Hodonín na ceste prvej triedy E 51 spája Západné Slovensko - Nitriansko a Trnavsko s moravským Brnom (65 km). Najbližším susedným mestom je mesto Hodonín (5 km) v Českej republike. Mesto leží na severe Záhorskej nížiny na styku dvoch morfológických celkov – Chvojnickej pahorkatiny a Dolnomoravského úvalu.

Obr. č. 1 Poloha mesta v stredoeurópskom regióne

Územie mesta Holíč, je nariadením vlády číslo 25/1997 Z. z. zaradené do x. kategórie možnosti vzniku mimoriadnych udalostí v dôsledku priemyselnej havárie a negatívneho pôsobenia prírodných síl.

Organizačná štruktúra mesta

Vnútoraná organizačná štruktúra Holíča je tvorená mestskými štvrťami, ktoré vyplňajú zastavané územie a sú zložené z urbanistických blokov.

Urbanistický blok – najmenšia územná jednotka v rámci zastavaného územia sídla ohraničená evidentnými znakmi prostredia (ulice, hranice parciel) vyjadrujúca implicitne homogenizované funkčné, priestorové a krajinné znaky.

Obecná štvrť – územno – priestorová jednotka, odrážajúca základnú funkčnú, priestorovú, krajinnú diferenciaciu zastavaného územia obce. Je zložená z uceleného počtu urbanistických blokov.

Obecné štvrte : I. Centrum, II. Kaštieľ, III. Chalupy, IV. Pod šibeničku, V. Majírky, VI. U bitúnku, VII. Lúčky, VIII. Konopiská, IX. Pod hrebeňom, X. Priemyselný park

Geografický profil

Mesto leží na východnom okraji tzv. Stredoeurópskeho regiónu (hospodársky priestor s počtom obyvateľov 5,5 mil., s hlavnými pólami rozvoja Bratislava, Viedeň a Brno), regiónu s vysokým potenciálom rozvoja, pričom táto pozícia regiónu i mesta sa v čase sústavne zlepšuje.

Nížinná, severná časť katastrálneho územia je tvorená riečnymi úrodnými naplaveninami a štrkopieskami v nive rieky Moravy, v južnej časti katastra na severe Chvojnickej pahorkatiny sa nachádzajú druhohorné horniny a na nich naviete úrodné spraše - poľnohospodársky využívané pôdy vhodné na pestovanie všetkých druhov obilnín a krmovín. Mesto bolo v minulosti známe dostatkom vhodných surovín na výrobu habánskej keramiky, neskôr majoliky a porcelánu. Reliéf územia je mierne členitý – na severe v povodí Moravy dosahuje najnižšiu nadmorskú výšku i členitosť, na juhu v Chvojnickej pahorkatine nadobúda výraznejší pahorkatinový charakter.

Mesto má dostupný potenciál ťažiť zo svojej výhodnej geografickej polohy a intenzívne sa zapojiť do medzinárodného obchodu a rastu konkurencieschopnosti jeho lokálnej ekonomiky. Môže byť ovplyvnené efektívnou politikou hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta ako súčasťou mikroregiónu a širšieho, regionálneho územia.

Obr. č. 2 Poloha mesta v regi3ne

Kataster mesta na severe hraničí s Českou republikou na východe susedí s obcami Kátov, Vrādište, Prietrzka, Trnovec a Popudinské Močidlany, na juhu s obcami Radimov, Petrova Ves a s mestom Gbely, na západe s obcou Kopčany.

Obr. č. 3 Poloha mesta v okrese Skalica

Kataster mesta má prevažne mierne zvltný pahorkatinný charakter, hlavne v južnej a východnej časti, kde je súčasťou Chvojnickej pahorkatiny, dosahuje nadmorskú výšku až 240 m n.m. Severná a západná časť katastra je rovinného charakteru, je ohraničená povodím rieky Morava s najnižšou nadmorskou výškou 156 m n.m. Geografický stred obce leží v nadmorskej výške 185 m n.m.:

- **Zemepisná dĺžka** : 17° 09' 38" východnej dĺžky
- **Zemepisná šírka** : 48° 48' 44" severnej šírky

Celková výmera obvodu

Lokalita nemala v minulosti výhradne poľnohospodársky charakter, obrábanie pôdy vždy dopĺňali obchodné a remeselné činnosti súvisiace s polohou mesta ako prirodzenej križovatky obchodných ciest prakticky od dôb Samovej a Veľkomoravskej ríše. Poľnohospodárska pôda tvorí skoro 2/3 katastrálneho územia, pričom sa jedná prevažne o ornú pôdu vysokej kvality (55,5 % celkovej plochy katastra).

Nepoľnohospodárska pôda tvorí iba 35,8 % rozlohy katastra, z toho viac ako polovicu pokrývajú lesy (19 % celkovej plochy katastra).

Územie katastra mesta má dostatočný potenciál rozvoja osídlenia i priemyselného využitia krajiny.

Tab. č. 4 Skladba katastrálneho územia mesta Holíč (údaje v ha)

Celková výmera katastra	3482
Poľnohospodárska pôda	2233
Z toho: orná pôda	1933
vinice	0
záhrady	82
trvalo trávnaté porasty	218
ovocné sady	0
Nepoľnohospodárska pôda	1249
Z toho : lesný pozemok	662
vodné plochy	27
zastavané územie – intravilán	418
ostatné plochy	142

Zdroj: Územný plán mesta Holíč.

4.1.2 Prírodné a klimatické podmienky na území obvodu

Podnebie

Z hľadiska klimatických typov leží mesto v území s prevažne nížinným typom klímy s miernou intenzitou teplôt, ktoré pričleňujeme k Záhorskej nížine. Územie sa vyznačuje mierne suchou klímou s teplotou v januári od -1 do -3°C, s trvaním slnečného svitu vo vegetačnom období nad 1800 hodín, s priemernou ročnou teplotou 8 - 10°C, s ročným úhrnom zrážok 560 – 680 mm. Priemerné teploty v júli sa pohybujú od 19,5 – 20,5°C. Celoročná amplitúda maximálnych teplôt na tomto území dosahuje -16,5 až 33°C. Priemerná oblačnosť (percento pokrytia oblohy oblakmi) v oblasti, v ktorej sa obec nachádza dosahuje 80 – 85 % (december) a 40 – 45% (september). Trvanie obdobia so snehovou pokrývkou nepresahuje v tejto oblasti dĺžku 90 dní. Priemerný úhrn potenciálneho výparu dosahuje 700 - 800 mm za rok. Prevládajúci severný a severozápadný smer vetrov vyplýva z otvorenosti územia zo severu.

Prírodné územie obvodu

V území sa nachádzajú lesné porasty pod správou Lesy SR, š.p. Banská Bystrica, Celková výmera lesných porastov nachádzajúcich sa prevažne v severnej nížinnej časti katastra je 668 ha, t.j. cca 19 % územia. Lesné porasty majú charakter ochranných lužných a hospodárskych lesov. V skladbe prevládajú listnaté druhy, doplnkovo sú tvorené kultúrami topoľa šľachteného, vrbou bielou a.i. Lesné porasty okrem produkcie drevnej hmoty sú základným ekologickým stabilizačným prvkom územia.

Najvýznamnejšie vodné toky a vodohospodárske diela

Územie katastra obce sa nachádza v povodí rieky Morava, ktorá ako prítok Dunaja patrí do úmoria Čierneho mora. Severná časť katastra leží v ľavostrannej nive Moravy, i keď v súčasnosti už ňou nie je významnejšie ovplyvňovaná, potenciál rieky nie je intenzívne využívaný pre hospodársky a sociálny rozvoj mesta i regiónu. Neogénne podložie sa v týchto úsekoch nachádza na úrovni 145 – 155 m n.m. Je tvorené prevažne ílovými sedimentami. Hladina podzemnej vody sa nachádza na úrovni 155 – 160 m n.m. Smer prúdenia spodných vôd je prevažne severo – západný.

V Juhozápadnej časti územia je regulovaný potok Kyštor (recipient ČOV) a prírodné rybníky sústreďujúce povrchové vody z lokalít Konopníská a Bažantnica vrátane nefunkčného systému ochranných priekop okolo NKP Holíčsky Kaštieľ.

4.1.3 Doprava

Letecká doprava

Dostupnosť leteckej dopravy je zabezpečená v tuzemsku najbližším letiskom v Bratislave – Ivanke vo vzdialenosti 90 km, ktoré je určené i pre medzinárodnú leteckú dopravu. Ešte bližšie je medzinárodné letisko v Brne v ČR vo vzdialenosti 60 km. K dispozícii na športové lietanie je miestne letisko Aeroklubu Holíč, ktoré je v štádiu obnovovania sezónnej leteckej dopravy pre návštevníkov mesta. Najbližšie letisko európskeho významu je vo Viedni v Rakúsku vzdialené cca 135 km.

Železničná doprava

Mesto je vybavené železničnou stanicou osobnej i nákladnej dopravy a napojené železničnou trasou 114 na medzinárodný železničný uzol Kúty vzdialený 20 km juhozápadne resp. na hraničný železničný uzol Hodonín s napojením na medzinárodný železničný koridor Bratislava – Bohumín – Ostrava – Varšava. Týmto severným smerom je Holíč súčasne spojený pokračujúcou trasou 114 s okresným mestom Skalica.

Cestná doprava

Hlavné komunikačné trasy cestnej dopravy v meste Holíč tvoria cesty I. triedy E 51 a I/2, ktoré sú zároveň jeho spojnicami juhozápadným smerom z diaľničnej križovatky Kúty vzdialenej 23 km diaľnicou D2 s hlavným mestom SR Bratislavou, juhovýchodným smerom E 51 s krajským mestom Trnava, severovýchodne s okresným mestom Skalica a severozápadne so štátnou hranicou s ČR a hraničným mestom Hodonín v Juhomoravskom kraji.

Uvedené cestné ťahy ponúkajú dopravný potenciál pre obmedzenú hospodársku dopravu i kapacitne dostačujúcu rekreačnú dopravu a turizmus. Mesto má záujem zamedziť dopravnému zaťažovaniu hlavných komunikačných trás riešením dopravného obchvatu mesta ako naliehavej situácie smerujúcej k ochrane a zastaveniu devastácie historického jadra mesta.

4.1.4 Štruktúra obyvateľstva

Rozlohou i počtom obyvateľov patrí mesto Holíč medzi malé mestá. V súčasnosti (stav k 31.12. 2006) má 11 581 obyvateľov. Rozloha katastrálneho územia je 3482 ha. Priemerná hustota obyvateľstva je 333 obyvateľov / km².

Degresívny vývoj štruktúry obyvateľstva je zrejmy tak z vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva ako aj z vývoja štruktúry sociálno-ekonomických skupín obyvateľstva. Za posledných desať rokov výrazne klesá počet obyvateľov predproduktívneho veku v priemere o 100 obyvateľov ročne – 0,86 %, podiel tejto skupiny obyvateľov sa znížil o 9 % z 24% v roku 1996 na 15 % v roku 2006.

Počet obyvateľov ekonomicky činnejš skupiny obyvateľstva - mužov a žien v produktívnom veku sa udržiava u žien na rovnakej úrovni 32 %, u mužov mierne stúpol z 32% v roku 1996 na 35 % v roku 2006, čo bolo však významne ovplyvnené zmenou legislatívy – predĺženie doby na dosiahnutie dôchodkového veku.

Starnutie obyvateľstva sa výrazne prejavuje presunom váhy podielu obyvateľstva predproduktívneho veku (z 24 % na 15 %) do skupiny obyvateľstva poproduktívneho veku (zo 14 % v roku 1996 na 17 % v roku 2006).

Tab. č. 5 Štruktúra obyvateľstva mesta Holíč

Počet	Veková kategória				Spolu
	Deti do 18 mesiacov	Deti od 18 mes. do 6 r.	Školopovinné deti	Dospelí	
Počet zabezpečených	213	590	1 915	8 521	11 239

Zdroj: Plán ochrany obyvateľstva.

4.2 Hospodárska charakteristika územia mesta Holíč

4.2.1 Prevládajúce hospodárske zameranie

Ekonomická situácia sa postupne zlepšuje, jej stav je odrazom oživenia celého okolitého regiónu a čiastočne i priamo ekonomiky mesta. Najdôležitejším odvetvím je priemysel a to potravinársky, elektrotechnický, strojársky, drevársky a sklársky. Nezanedbateľnou súčasťou ekonomického rozvoja sú aj objekty poľnohospodárskej výroby.

Vývoj podnikateľského prostredia na území mesta za posledných sedem rokov preukazuje stály rast potenciálu osobitne v odvetví obchodu, službách pre cestovný ruch a v obchode s nehnuteľnosťami.

Odpadové hospodárstvo

Mesto má vypracovaný program odpadového hospodárstva a organizuje zber separovaného odpadu prostredníctvom vybraného dodávateľa.

Takto je separované:

- sklo - do vyhradených nádob – 1 x mesačne,
- papier a plasty – 1 x týždenne,
- textil – 1 x ročne,
- železo – výkup miestny,
- nebezpečný odpad - 2x ročne.

Likvidáciu komunálneho odpadu zabezpečuje mesto vývozom na skládku Zohor, Cunín, Cerová. Problém divokých skládok a ich likvidáciu mesto rieši na vlastné náklady .Likvidovanie biomasy a bioodpadov centrálnie v podmienkach mesta nie je zabezpečené, likvidáciu si zabezpečujú občania individuálne na svojich pozemkoch .

4.2.2 Energetické siete

Zásobovanie elektrickou energiou

Dodávky elektrickej energie sú zabezpečované z jestvujúcej VN siete cez trafostanice 22kV/380V. Systém sa opiera o 110/22 kV rozvodňu umiestnenú na severovýchodnom okraji územia. Z tejto rozvodne vychádzajú 22 kV vzdušné a káblové vedenia, ktoré napájajú systém vnútorných a vonkajších transformačných staníc. Na strane VN sú transformačné stanice prestriedané podľa napájacích vedení, čo zaručuje dostatočnú výkonovú kapacitu a umožňuje spoľahlivú a ekonomickú prevádzku siete NN.

Zásobovanie plynom

Mesto je napojené na VVTL plynovod prechádzajúci severovýchodnou časťou územia. Tou vedie i medzištátny plynovod, ktorý ešte posilňuje spoľahlivosť zásobovania zemným plynom. Z VVTL plynovodu vedie prípojka do regulačnej stanice 2x5 000 m³/hod., ktorá sa nachádza na severnom okraji sídla.

Mesto absolvovalo z hradiska plynofikácie významný rozvoj. Tak vznikli podmienky na ekologické zabezpečenie potrebnej energie najmä na zabezpečenie tepla.

Zásobovanie teplom

Mesto je zásobované teplom diaľkovým horúcovodom z Elektrárne Hodonín . Z tohto zdroja sa napája systém výmenníkových staníc, ktoré zásobujú hromadnú zástavbu a priemyselné odbery.

Iba doplnkovým zdrojom tepla sú kotolne, ktoré postupne prechádzajú na plynové palivo a v rámci energetickej koncepcie rozvoja mesta budú nahradzované rozširovaním CZT vykurovaním bytov horúcou vodou z elektrárne Hodonín.

Celková kapacita pre mesto je v súčasnosti postačujúca, kapacity na rozšírenie sú výhľadovo dostupné.

4.2.3 Sociálne, zdravotnícke a školské zariadenia

Sociálna infraštruktúra

Celodennú starostlivosť pre starších občanov poskytuje domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých, ktorých zriaďovateľom je Trnavský samosprávny kraj. Majú kapacitu 160 miest a zabezpečujú nevyhnutnú základnú starostlivosť (bývanie, zaopatrenie, stravu).

V meste je tiež zariadenie na výkon sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately - detský domov s celoročným pobytom o kapacite 60 detí. Domov zabezpečuje nevyhnutnú starostlivosť /stravu, bývanie, zaopatrenie/ a ďalšiu starostlivosť a opatrenia podľa zákona o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele.

Mesto Holíč poskytuje opatrovateľskú službu priamo v domácnostiach občanov zabezpečuje ju 9 opatrovateliek priamo v domácnosti a tiež organizuje spoločné stravovanie dôchodcov.

V meste je zriadené špecializované zariadenie sociálnych služieb pre týrané ženy - útulok „Azylový dom Emauzy“. Má kapacitu 20 miest a vyvíja aktivity na pomoc pri domácich prácach a v kontakte so spoločenským prostredím.

V sociálnej oblasti pôsobí viacero spoločenských organizácií, ktoré sú združené v Klube seniorov. Jeho úlohou je vytváranie podmienok na záujmovú a kultúrnu činnosť a na udržiavanie fyzickej a psychickej aktivity občanov. Klub má kapacitu 60 miest, je vo vlastníctve mesta a prevádzkuje ho Agentúra Echo Holíč.

Zdravotníctvo

Zdravotná starostlivosť je v meste zabezpečená prevádzkou zdravotného strediska, kde sú umiestnené 4 ambulancie praktických lekárov pre dospelých, 3 ambulancie praktických

lekárov pre deti a dorast, gynekologická a stomatologická ambulancia. Ďalšie 3 stomatologické ambulancie sú umiestnené v súkromných prevádzkach.

Nemocničná odborná starostlivosť vrátane lôžkovej časti je dostupná v nemocnici s poliklinikou v okresnom meste Skalica. Z okresnej NsP je organizovaná i pohotovostná záchranná služba s dostupnosťou do 15 min. V meste sú k dispozícii dve lekárne. Kapacity zdravotníckych zariadení na území mesta i dostupnosť kapacít okresného mesta sú na únosnej úrovni.

Školské zariadenia

.

Materské školy

Súčasná kapacita materskej školy je dostatočná, rozmiestnenie alokovaných pracovísk MŠ v meste zaručuje dostupnosť predškolskej výchovy pre všetky časti mesta. Technický stav budov materskej školy si vyžaduje investície, najmä na účel zníženie energetickej náročnosti. Z hľadiska technického stavu objektov sú najproblematickejšie dve pracoviská a to na Hollého a Kollárovej ulici. Možným riešením tohto stavu je zlúčenie alokovaných pracovísk a ich premiestnenie do vhodnejších a ekonomicky menej nákladných priestorov.

Nový model materskej školy s právnou subjektivitou organizačne efektívnejšie zabezpečuje činnosť všetkých zariadení, čo v konečnom dôsledku znamená aj úsporu finančných prostriedkov.

Základné školy

Súčasný stav základného školstva v našom meste je problematický najmä z hľadiska klesajúceho počtu žiakov. Jednak nižší počet zapísaných žiakov do prvých ročníkov ako aj odliv žiakov po skončení prvého stupňa na osemročné gymnázia je príčinou znižovania finančných zdrojov. V súčasnosti (pre šk.r. 2007/2008) je najnižší počet zapísaných žiakov na jednu prvú triedu (18) na ZŠ Kollárova. Na ostatných dvoch ZŠ je na jednu prvú triedu zapísaných v priemere 30 žiakov.

Základné školy využívajú jedno spoločné zariadenie školského stravovania – školská kuchyňa s tromi jedálňami a jednou výdajňou stravy. Mimoškolským zariadením pre deti a mládež je Centrum voľného času Holíč.

Na území mesta sa nachádzajú i ďalšie školské zariadenia pod správou VÚC:

- Špeciálna základná škola Holíč
- Stredná odborná škola Holíč

- Stredné odborné učilište Holíč
- Okresná pedagogicko-psychologická poradňa so sídlom v Holíči

Tab. č. 6 Štruktúra školstva

Počty žiakov k 15. 9. 2006		
Základné školy	I. ZŠ	528
	II. ZŠ	549
	III. ZŠ	135
Školské kluby detí		190
Materské školy		315
Základná umelecká škola		773
Stredné školy	SOU Holíč	568
	SOŠ Holíč	317
Špeciálna základná škola		51
Spolu:		3426

Zdroj: Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Holíč.

4.3 Určenie možných rizík a vyhodnotenie následkov mimoriadnych udalostí na území mesta Holíč

4.3.1 Oblasti možného ohrozenia vplyvom živelnej pohromy

Ohrozenie povodňami

Rozhodujúcim tokom na území mesta je rieka Morava a Chvojnica. Ohrozenie rozlivom z týchto riek udáva Záplavová čiara, ktorá udáva možnosti záplav katastrálneho územia mesta. K vybreženiu vôd z koryta vodného toku rieky Moravy prichádza pri III. Stupni výšky hladiny na vodočte 4.101 m, kedy vzniká všeobecné ohrozenie obyvateľstva. Mimoriadne riziko vzniká i pri vybrežení vody z koryta rieky Chvojnice pri výške úrovne rieky Moravy 3,255 m. Pri tejto situácii prichádza k ohrozeniu územia Šibenica a hospodárskeho objektu farmy Šibenica.

V meste vznikajú mimoriadne ohrozenia i v prípadoch vzniku ľadových záatarasov, upchaním mostných otvorov a priepustov, prietrží mračien, lokálnych búrkach, topenie snehu. V týchto situáciách je ohrozené územie mesta v oblasti rieky Moravy (letisko, firma Eissman, ulica D. Rapanta) a rieky Chvojnice (farma Šibenica), spodnou vodou je ohrozené územie ulice pri Kaštieli, kde stúpajúcou spodnou vodou sa zaplavujú pivničné priestory budov.

Ohrozenie nepriaznivými poveternostnými javmi

Nepriaznivé poveternostné javy sú sledované v oblasti letiska v Holíči, kde sa pravidelne zaznamenáva početnosť smerov vetra. Z dôvodov nepriaznivých poveternostných vplyvov prichádza k vyvracaniu stromov najmä v oblasti pri železničnej stanici (gaštanová alej) a okolie holičskeho zámku, kde sa nachádzajú stromy vysadené v pol. 19 storočia (gaštany, vrby).

Ohrozenie zemetrasením

Mesto Holíč sa nachádza v blízkosti niekoľkých seizmicky aktívnych zón. Účinky zemetrasení, ktorých epicentrá sa nachádzajú v týchto zónach, sa prejavujú iba minimálne avšak v niektorých prípadoch môžu mať dosah na prírodu, objekty a ľudí v danej oblasti. Medzi aktívne oblasti patrí južná časť Malých Karpát, centrum leží v okolí Perneka (okres Malacky) asi 50 km od Holíča, kde maximálne namerané intenzity boli asi 70 MSK a severná časť Malých Karpát s centrom v okolí Dobrej Vody (okres Trnava) asi ....km od Holíča, kde intenzity neboli vyššie ako 80 MSK.

Ohrozenie zosuvom pôdy

Keďže sa územie mesta nachádza v prevažne nížinatej oblasti nepredpokladáme žiadne ohrozenie z hľadiska svahových deformácií.

Avšak počas výdatných a silných dažďov je potrebné sledovať znaky, ktoré poukazujú na pohyb zeme v oblasti Šibenice, kde pri nasiaknutí pôdy prichádza k prúdeniu bahna a následnému zaplavovaniu pivničných priestorov rodinných domov ulíc Sibírska a Vysoká, čím prichádza k poškodzovaniu majetku obyvateľov uvedených ulíc.

Ohrozenie požiarom

Pre zabezpečenie jednotného a účinného vykonávania ochrany pred požiarom je vydaný Požiarny štatút mesta Holíč, v ktorom sú uvedené povinnosti jednotlivých organizačných zložiek pri likvidácii požiarov.

Oblasti možného ohrozenia požiarom sú:

- veľké a plošné požiare môžu vzniknúť v okolí Veterného mlynu a Holíčskeho lesa a to najmä zásahmi človeka a vplyvom mimoriadnych extrémnych podmienok,
- ďalšou predpokladanou možnosťou ich vzniku sú obilné silá v obvode,
- rozsiahle požiare môžu vzniknúť aj prípade prepravy pohonných hmôt pre dopĺňanie čerpadiel, ktoré sa nachádzajú v okrajových zónach mesta a to smerom Kopčany – Holíč a Hodonín – Holíč,
- sklad horľavín v objekte automobilového priemyslu (firma Eissmann),
- požiare taktiež spôsobujú obyvatelia pri vypaľovaní suchej trávy a poľnohospodárskych porastov.

V rámci prevencie proti požiarom je v meste zriadená v zmysle platných právnych predpisov ohlasovňa požiarov.

Na športových a kultúrnych podujatiach, kde sa sústreďuje väčší počet osôb sa zabezpečuje asistenčná požiarna hliadka.

4.3.2 Oblasti možného ohrozenia haváriami najmä s únikom nebezpečných látok

Základné trasy prepravy nebezpečných nákladov sú vedené v prieťahoch ciest I/51, II/426, I/2 – zabezpečujú prepojenie z hraničných priechodov z českej republiky na územie Slovenska. Trasa križuje rieku Moravu a prechádza územím Holíčskeho lesa.

V rámci mesta sú 2 hlavné cestné trasy:

- **1. Trasa:** Bratislava – Holíč – Skalica.
- **2. Trasa:** Senica – Holíč – Hodonín.

Železničné trasy

Základným traťovým smerom je smer Kúty – Holíč – Skalica. Neprichádza tu k preprave škodlivých látok, jedná sa iba o malú osobnú a nákladnú prepravu.

Letisko

Na území mesta sa nachádza letisko využívané pre potreby športového lietania, kde môže prísť k havárii z dôvodov výbuchu pohonných hmôt lietadiel.

Nebezpečenstvo ohrozenia únikom nebezpečných látok je firma Eissmann, Automotive Slovensko, s. r. o. kde sa skladujú väčšie množstvo nebezpečných látok používaných vo výrobnom procese.

Ďalšia možnosť ohrozenia obyvateľstva mesta by nastala v prípade výbuchu alebo poškodenia zariadenia v Max aréne Skalica, kde by prišlo najmä k úniku čpavku. Havária by spôsobila i evakuáciu obyvateľstva.

4.3.3 Oblasti možného ohrozenia epidémiami a epizootiami

Najväčšia koncentrácia osôb je v zdravotnom zariadení, ktoré slúži pre viacero obcí a v dopravných prostriedkoch, kde vzniká možnosť ohrozenia epidémiami. Pri rozvinutom potravinárskom priemysle môžeme uvažovať o výskyte salmonelózy, slintačky a krívačky.

Ochrana proti epidémiami je priaznivá vďaka preventívnemu ochrannému očkovaníu. Hromadný výskyt ochorení sa nevyskytuje, je zabezpečovaná prevencia očkovaním napr. u chrípkových ochorení, pri kliešťovej encefalitíde a besnote. V meste môže prísť k výskytu epizootií z dôvodov besnoty líšky.

Veterinárne služby zabezpečujú trvalú ochranu nášho územia dôslednou kontrolou surovín zvierat, krmív a rastlinných produktov v zmysle zákonov NR SR č. 337/1998 Z. z. v znení zákona NR SR č. 70/2000 Z. z.

4.3.4 Vojnový stav a vojna

V prípade vojnového konfliktu je predpokladané napadnutie strategických energetických zariadení a ich následné poškodenie prípadne zničenie, taktiež tu je riziko, že budú kontaminované vodné toky nebezpečnými látkami.

V prípade vojnového stavu môže prísť k ďalšiemu ohrozeniu energetických zdrojov, zariadení a rozvodov napr. výpadky energií. Následkom porušenia dodávky elektrickej energie bude obmedzená

- výroba v hospodárskych objektoch,
- vykurovanie domácností,

- prevádzka počtu tel. liniek na max. prevádzkovú dobu 72 hodín.,
- zásobovanie obyvateľstva potravinami, úrady budú obmedzené len na vykonávanie najdôležitejších úkonov.

Tab. č. 7 Prehľad možných rizík

1. Stacionárne zdroje ohrozenia				
Názov a umiestnenie	druh ohrozenia názov NL	množstvo v t	počet ohrozeného obyvateľstva	vymedzenie ohrozeného územia a jeho veľkosť v km ²
2. Mobilné zdroje ohrozenia				
železničné trasy – popis a dĺžka v km	najčastejšie prepravované NL		ohrozené územie (názov a rozloha v km ²)	ohrozené obyvateľstvo (počet)
cestné trasy – popis a dĺžka v km	najčastejšie prepravované NL		ohrozené územie (názov a rozloha v km ²)	ohrozené obyvateľstvo (počet)
3. Ohrozenie vodou				
Názov toku alebo VHD	ohrozené územie		rozloha v km ²	počet ohrozeného obyvateľstva
Morava	Štvrť : Severný priemysel Pri kaštieli		0,13 0,7.	1.200 745
4. Ohrozenie požiarom				
objekt	druh horľavej látky a jej množstvo v t		ohrozené územie (názov a rozloha v km ²)	ohrozené obyvateľstvo (počet)
lesný požiar	lokalita		rozloha v km ²	
Holíč	Holíčsky les Boričky		5,74 0,24	
5. Zdroje nebezpečných nákaz				
Objekt	druh nákazy		ohrozené územie (názov a rozloha v km ²)	ohrozené obyvateľstvo alebo hospodárske zvieratá -150 ks
Farma Šibenica	BSE, slintačka a krívačka		0,02	
6. Iné ohrozenie				
zdroj ohrozenia	druh		ohrozené územie (názov a rozloha v km ²)	ohrozené obyvateľstvo (počet)
zvieratá	besnota		celé mesto	11 tis.

Zdroj: Dokumentácia mesta na úseku obrany a hospodárskej mobilizácie

4.4 Závěry a odporúčania vyplývajúce z hodnotenia akumulácie následkov mimoriadnych udalostí na hodnotenom území

Táto časť dokumentu obsahuje analýzu síl a prostriedkov, ktoré je možné aktivovať v prípade vzniku mimoriadnej udalosti na danom území. Ďalej obsahuje prehľad technických prostriedkov, ich štruktúru a využiteľnosť pri obnove územia ako aj prehľad o materiálnych zdrojoch a zásobách, ktoré je možné použiť na obnovu postihnutého miesta.

Na odstraňovanie následkov pri riešení krízovej situácie či už v dôsledku primárnej alebo sekundárnej MU sa budú podieľať okrem technických, poruchových jednotiek energetických objektov nasledujúce sily a prostriedky:

- Hasičský a záchranný zbor,
- Záchranná a zdravotná služba,
- Mestský hasičský zbor,
- útvary Policajného zboru (štátne),
- Mestská polícia,
- jednotky CO,
- PO a FO ktorých predmetom činnosti je poskytovanie pomoci pri ochrane života, zdravia a majetku.

Pri vykonávaní záchranných prác po vzniku sekundárnych MU, okrem obnovy poškodených zariadení a objektov na postihnutom území bude potrebné riešiť nasledujúce opatrenia:

- varovanie osôb v ohrozenej oblasti,
- zabezpečenie náhradných zdrojov energie,
- núdzové zásobovanie obyvateľstva,
- núdzové ubytovanie obyvateľstva,
- evakuácia obyvateľstva,
- organizovanie činností samosprávy mesta,
- zabezpečenie zdravotníckej a veterinárnej služby,
- zabezpečenie výživy hospodárskych zvierat,
- epidemické a epizootické opatrenia.

V zmysle uvedených vyhodnotení je potrebné spracovať plány ochrany obyvateľstva s jednotlivými opatreniami pre všetky vymedzené ohrozenia a to

- plán ochrany obyvateľstva pre prípad úniku nebezpečných látok,
- plán ochrany obyvateľstva pre prípad vzniku povodní,
- pohotovostný plán proti nebezpečným nákazám.

Osobitnú pozornosť treba venovať jednotlivým opatreniam:

- monitorovanie chemickej, radiačnej a biologickej situácie,
- riešenie regulácie pohybu osôb a dopravných prostriedkov v ohrozených oblastiach,
- režimy života v ohrozenej oblasti,
- hygienická a špeciálna očista,
- príprava obyvateľstva,
- záchranné práce (odporúča sa nasadenie síl a prostriedkov CO).

Odporúčania pre plánovanie opatrení na evakuáciu obyvateľstva:

Podľa následkov jednotlivých možných MU je potrebné plánovať dlhodobú evakuáciu nad 72 hodín pri ohrození:

- haváriou jadrového zariadenia Jaslovské Bohunice, kde v prípade radiačnej havárie by prišlo ku radiačnej kontaminácii územia obcí nachádzajúcich sa v 30 km pásme,
- povodňou - je zabezpečená evakuácia obyvateľov obce Kopčany,
- pri úniku amoniaku zo zimného štadióna v Skalici.

Odporúčania pre plánovanie a realizáciu preventívnych opatrení na zníženie rizík mimoriadnych udalostí:

- vykonávanie kontrol PO ktoré sú prevádzkovateľmi nebezpečných látok,
- kontrola prepravcov nebezpečných látok,
- kontrola opatrení v okolí vodných tokov,
- príprava riadiacich orgánov určených na vykonávanie záchranných prác,
- príprava obyvateľstva na vzájomnú pomoc v prípade vzniku MU,
- vzájomná súčinnosť záchranárskych jednotiek pri príprave,
- výmena skúseností a poznatkov so susednými obvodmi.

5 NÁVRH NA VYUŽITIE VÝSLEDKOV

Pri skúmaní problematiky spracovania analýzy územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí sme zachytili niekoľko nedostatkov súvisiacich s kompletizáciou tohto dokumentu. Aj keď tento dokument predstavuje širokú škálu informácií o danom území a možných hrozbách vzniku MU, zistili sme, že neobsahuje dôležité fakty ako

- vyjadrenie celkovej úrovne rizika (R) – je to súčin možných následkov (N) a pravdepodobnosti vzniku krízového javu (P),
- celkové vyhodnotenie analýzy úrovne rizík s vopred stanovenými kritériami a s poradím dôležitosti rizík (priorít) pre ďalšie zaobchádzanie s nimi (riadenie rizika).

Súčasná metodika na analýzu vzniku MU v územných obvodoch územných celkov svojim rozsahom nezodpovedá všeobecným zásadám manažerstva rizík (STN 01 0380), ktoré okrem identifikácie a analýzy rizík obsahujú vyhodnotenie rizík, zásady pre zaobchádzanie s rizikom a v neposlednom rade i zásady pre monitoring, interné a externé komunikácie o rizikách. Príčiny tohto stavu sú nasledovné:

- nezavedenie úplného manažerstva rizika vzniku MU v územných obvodoch vo všetkých orgánoch krízového riadenia štátu mimo času vojny a vojnového stavu,
- nedostatočné využívanie vedeckých metód na analýzu možných následkov a pravdepodobnosti vzniku MU z identifikovaných rizík,
- nevyužívanie vedeckých metód v praxi na vyhodnocovanie závažnosti rizík pre bezpečnosť občanov, majetku a územných obvodo samosprávnych celkov,
- nedostatočná komunikácia orgánov miestnej štátnej správy s orgánmi samosprávnych celkov na lokálnej úrovni pri spracúvaní analýzy rizík, scenárov ohrozenia a následne pri vypracúvaní plánov ochrany obyvateľstva.

Za vyhotovenie analýzy rizík zodpovedajú jednotlivé orgány krízového riadenia a to MV SR, Krajský úrad a Obvodný úrad. Do procesu spracovania analýzy rizík v príslušnom územnom obvode prispieva samospráva miest a obcí iba v nepatrnom rozsahu, pričom chýbajú ich vlastné predstavy a požiadavky na hodnotenie závažnosti a riadenie rizík.

Tab. č. 8 Prehľad zodpovedností za spracúvanie Analýzy rizík

Orgán krízového riadenia	Dokument
MV SR	→ analýza územia republiky z hľadiska možných MU
Krajský úrad	→ analýza územia kraja z hľadiska možných MU
Obvodný úrad	→ analýza územia územného obvodu z hľadiska možných MU
Obec	→ nevypracúva analýzu

Zdroj: Filip, S. a Hudáková M., 2007.

Samospráva miest a obcí zodpovedá za sociálny a ekonomický rozvoj vo svojom územnom obvode. Nepriaznivé účinky krízových javov na bezpečnosť občana, majetok a územie krajiny môžu byť príčinou poklesu tohto sociálneho a ekonomického rozvoja krajiny. Preto neoddeliteľnou súčasťou krízového manažmentu samosprávnych celkov by sa malo stať úplné manažérstvo rizík územia miest a obcí na možný vznik MU.

Analýza územia pre prípad vzniku MU slúži orgánom miestnej štátnej správy ako podkladový materiál na vypracúvanie plánov ochrany obyvateľstva a plánov evakuácie. Podkladom na vypracovanie uvedených plánov dostávajú samosprávy miest a obcí výpisy z analýzy územia tzv. kartu obce.

Nedostatkom tohto systému je skutočnosť, že obce nepoznajú riziká ohrozenia, ktoré sú lokalizované v susedných obciach a teda nemajú možnosť pripraviť sa na prípadný vznik MU, ktorej následky môžu ohroziť životy a zdravie obyvateľov, majetok a životné prostredie. Táto zodpovednosť zostáva na obvodnom úrade napriek tomu, že nedisponuje žiadnymi záchrannými zložkami či prostriedkami.

Za osobitný problém sa považuje aj skutočnosť, že obvodný úrad nemá kompetenciu ovplyvňovať rozmiestňovanie záchranných zložiek IZS v závislosti od celkovej úrovne rizík v príslušnom územnom obvode napriek tomu, že má najväčšiu zodpovednosť za bezpečnosť občana, majetku a územia a koordinuje priebeh záchranných prác v čase kríz. Kompetenciu na rozmiestňovanie zložiek IZS majú ministerstvo vnútra a zdravotníctva SR, pri čom sa riadia vlastnými pravidlami, ktoré nerešpektujú požiadavky orgánov miestnej štátnej správy ani samosprávnych orgánov miest a obcí.

6 ZÁVER

Táto bakalárska práca bola zameraná na zisťovanie a vyhodnocovanie rizík súvisiacich so vznikom mimoriadnych udalostí na území obvodu mesta Holíč a ich nepriaznivých účinkov na obyvateľstvo, majetok a kultúrne hodnoty mesta. Aj keď nám nebola poskytnutá originálna verzia vyhotovenej Analýzy územia pre Skalický okres, vychádzali sme iba z dokumentov mesta, ktoré boli poskytnuté i na vyhotovenie Analýzy územia daného okresu. Informácie zistené preštudovaním týchto dokumentov nám napokon slúžili ako podklad pre vypracovanie vlastnej práce.

V neposlednom rade bol predmetom skúmania i samotný dokument Analýzy územia, kde boli zistené určité nedostatky súvisiace s jeho obsahom a nedostatky súvisiace s komunikáciou medzi jednotlivými orgánmi štátnej správy a orgánmi samosprávy miest a obcí. Tieto skutočnosti sme podrobnejšie rozpisali v návrhu na využitie výsledkov i s možným riešením na odstránenie týchto nedostatkov.

Pri súčasných poznatkoch vyplývajúcich z výsledkov vlastnej práce je ochrana obyvateľstva, ich majetku a životného prostredia proti ničivým účinkom mimoriadnych udalostí v meste Holíč iba čiastočne úspešná. Mesto Holíč má vypracovaných niekoľko dokumentov z hľadiska ochrany obyvateľstva a to:

- Povodňový plán záchranných prác mesta,
- Plán ochrany obyvateľstva mesta,
- Požiarny štatút mesta,
- Dokumentácia mesta na úseku obrany a hospodárskej mobilizácie.

Tieto dokumenty sú uvedené aj na internetovej stránke mesta, čiže sú prístupné i pre širokú verejnosť a tým sa zlepšuje informovanosť občanov o možných hrozbách a taktiež ako sa majú správať pri vzniku krízovej situácie.

I napriek tomu, že v tomto územnom obvode neboli zaznamenané žiadne vážnejšie krízové situácie, mala by sa úroveň bezpečnosti zvyšovať prijímaním viacerých ochranných opatrení a mali by sa vymedziť na to patričné finančné zdroje pre modernejšiu technickú vybavenosť zložiek IZS v danom okrese a taktiež pre lepšiu odbornú prípravu pracovníkov IZS a pracovníkov MsÚ Holíč, ktorý sú členmi krízového štábu pre prípad vzniku MU.

Keďže sa na tomto území zatiaľ neriešili krízové situácie väčšieho rozmeru, nemôžeme uviesť nedostatky mesta a zložiek IZS pri plnení svojich úloh, ktoré im vyplývajú zo zákona.

7 POUŽITÁ LITERATÚRA

1. Gozora, V. – Šimák, L. – Hudáková, M. – Balážová, E. – Filip, S. 2007. *Ekonomický a sociálny rozvoj, krízový a projektový manažment obce*. Nitra: SPU, 2007. s. 218. ISBN 978-80-89143-52-8
2. Gozora, V. 2000. *Krízový manažment*. Nitra: SPU, 2000. s. 171. ISBN 80-7137-802-X
3. Novák, L. a kolektív. 2004. *Krízové plánovanie*. Žilina: ŽU v Žiline, 2004. s. 204 ISBN 80-8070-391-4
4. Šimák, L. 2004. *Krízový manažment vo verejnej správe*. Žilina: ŽU v Žiline, 2004. s 243. ISBN 80-88829-13-5
5. Šimák, L. – Filip, S. 2007. *Manažérstvo rizík a krízových situácií vo verejnej správe*. Bratislava. Vysoká škola ekonómie a manažmentu vo verejnej správe. Merkury, 2007. s. 192. ISBN 978-80-89143-43-6
6. Poledňák, P. – Daloš, A. 2001. *Riešenie krízových situácií prírodného charakteru*. Žilina: ŽU v Žiline, 2001
7. Novák, L. a Šimák, L. 2004: *Vytváranie systému krízového plánovania v SR*. In: Zborník a CD z 2. medzinárodnej vedeckej konferencie „Krizový management“. ČR, Vojenská akademie v Brně 2004, s. 287 -295.
8. Míkolaj, J. a kol. 2000: *Krízový manažment ako spoločensko-vedný problém*. Žilina: FŠI ŽU, 2000.
9. Pacinda, Š. 2006: *Kvalitatívni analýza rizik s použitím jejich souvstažností*. In: Civilná ochrana, roč. 8, 2006, č. 12, s. 50-53
10. Tichý, M. 2006: *Ovládání rizika*. Praha: C. H. Beck. 2006. s. 396. ISBN 80-7179-415-5

Strategické dokumenty

11. Územný plán mesta Holíč
12. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Holíč
13. Povodňový plán záchranných prác mesta
14. Plán ochrany obyvateľstva mesta
15. Požiarny štatút mesta
16. Dokumentácia mesta na úseku obrany a hospodárskej mobilizácie

Právne normy – zákony, vyhlášky, STN

17. Zákon NR SR č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu.
18. Zákon NR SR č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu
19. Zákon NR SR č. 319/2002 Z. z. o obrane Slovenskej republiky
20. Zákon NR SR č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme
21. Zákon NR SR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva
22. STN 01 0380: 2003, Manažérstvo rizika

Zdroje z internetu

23. www.uco.sk
24. www.holic.sk
25. www.zbierka.sk

8 PRÍLOHY

Vzory dokumentov na úseku krízového riadenia mesta Holíč:

- Príkaz primátora mesta o vyhlásení mimoriadnej situácie.
- Príkaz primátora mesta o odvolaní mimoriadnej situácie.
- Príkaz primátora mesta na vykonanie záchranných prác.
- Príkaz primátora mesta na poskytnutie vecného plnenia pri mimoriadnej udalosti.
- Príkaz primátora mesta na plnenia osobných úkonov pri mimoriadnej udalosti.
- Príkaz primátora mesta na poskytnutie ubytovania pri mimoriadnej udalosti.
- Znenie vyhlásenia evakuácie.
- Relácie do miestneho rozhlasu pri vzniku mimoriadnej udalosti.
- Relácia pre varovanie a informovanie obyvateľstva o hrozbe alebo prípadnom použití chemických zbraní.